

RHAN 5 – CODAU A PHROTOCOLAU

COD YMDDYGIAD AR GYFER CYFLOGEION CYNGOR SIR DINAS A SIR CAERDYDD

DYDDIAD: 28 GORFFENNAF 2001

Egwyddorion Cyffredinol

1. Mae gan y cyhoedd yr hawl i ddisgwyl y safonau ymddygiad uchaf gan holl gyflogeion cymwys¹ Cyngor Caerdydd. Rôl cyflogeion o'r fath yw gwasanaethu'r awdurdod sy'n eu cyflogi wrth roi cyngor, gweithredu'r polisïau a chynnig gwasanaethau i'r gymuned leol. Wrth gyflawni eu dyletswyddau, mae'n rhaid iddynt ymddwyn ag urddas, gonestrwydd a bod yn wrthrychol a diduedd.

Atebolrwydd

2. Mae cyflogeion Cyngor Caerdydd, yn gweithio i'r awdurdod sy'n eu cyflogi ac yn gwasanaethu'r awdurdod cyfan hwnnw. Maent yn atebol i'r awdurdod ac mae ganddynt ddyletswydd i'r awdurdod hwnnw. Mae'n rhaid iddynt weithredu'n unol â'r egwyddorion a nodir yn y Cod hwn, gan gydnabod dyletswydd pob cyflogai yn y sector cyhoeddus i gyflawni swyddogaethau cyhoeddus yn rhesymol ac yn unol â'r gyfraith.

Amhleidioldeb Gwleidyddol

3. Mae'n rhaid i gyflogeion Cyngor Caerdydd, p'un ai a ydynt yn gyfyngedig yn wleidyddol ai peidio, ddilyn pob polisi cyfreithlon yr awdurdod ac ni allent adael i'w barn bersonol neu wleidyddol effeithio ar eu gwaith. Lle y bo cyflogeion sy'n gymwys yn destun cyfyngiadau gwleidyddol (oherwydd eu swydd, natur eu gwaith, neu'r cyflog y telir iddynt), mae'n rhaid iddynt gydymffurfio ag unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu gweithgareddau gwleidyddol.

Perthynas ag aelodau, y cyhoedd a chyflogeion eraill

4. Mae parch rhwng cyflogeion ac aelodau sy'n gymwys yn hanfodol i lywodraeth leol dda, a dylai perthnasoedd gwaith fod yn broffesiynol yn unig.
5. Dylai cyflogeion Cyngor Caerdydd cymwys ymdrin â'r cyhoedd, aelodau a staff eraill yn sympathetig, yn effeithlon ac mewn modd di-duedd.

Cydraddoldeb

6. Mae'n rhaid i gyflogeion cymwys Cyngor Caerdydd gydymffurfio â pholisïau'n ymwneud â materion cydraddoldeb, fel y'i cytunwyd gan yr awdurdod, yn ogystal â gofynion y gyfraith.

---

¹ Ar dyddiad y Cod hwn, nid yw athrawon wedi'u rhwymo'n statudol gan ei ddarpariaethau, ond mae'n bosibl y caiff y Cod ei gymhwyso trwy eu contractau cyflogaeth.

Stiwardiaeth

7. Mae'n rhaid i gyflogeion cymwys Cyngor Caerdydd sicrhau eu bod nhw'n defnyddio arian cyhoeddus dan eu gofal mewn modd cyfrifol a chyfreithlon, ac ni ddylent ddefnyddio eiddo, cerbydau neu gyfleusterau eraill yr awdurdod at ddibenion personol heb awdurdod oni bai y cânt eu hawdurdodi i wneud felly.

Buddion Personol

8. Tra bod bywydau preifat cyflogeion cymwys yn fusnes preifat, ni ddylent ganiatáu i'w buddion preifat wrthdaro gyda'u dyletswyddau cyhoeddus. Ni ddylent gamddefnyddio eu sefyllfa swyddogol neu'r wybodaeth y byddant yn dod ar ei thraws wrth eu gwaith i ategu eu buddion personol, na buddion pobl eraill. Yn benodol, mae'n rhaid iddynt gydymffurfio â'r canlynol:

(1) unrhyw reolau sydd gan eu hawdurdod mewn perthynas â chofrestrriad a datganiad

gan gyflogeion o fuddion ariannol a rhai nad ydynt yn ariannol,

(2) unrhyw reolau sydd gan eu hawdurdod perthnasol mewn datgan lletygarwch neu

roddion a gynigir neu a dderbynnir ganddynt, gan unrhyw berson neu sefydliad sy'n ceisio cyflawni busnes gyda nhw, neu fel arall yn elwa ar neu'n ceisio elwa ar berthynas gan yr awdurdod. Ni chaiff cyflogeion cymwys dderbyn unrhyw fanteision gan drydydd parti heb ganiatâd eu hawdurdod perthnasol.

Chwythu'r

Chwiban

9. Os bydd cyflogai'n dod yn ymwybodol am weithgareddau y mae'r cyflogai'n eu hystyried yn anghyfreithlon, yn amhriodol, yn anfoesol neu fel arall yn anghyson â'r Cod hwn, dylai'r cyflogai adrodd am y mater, a gweithredu'n unol â hawliau'r cyflogai dan Ddeddf Datgan Budd y Cyhoedd 1998 a chyda polisi chwythu'r chwiban yr awdurdod, neu unrhyw weithdrefn arall a ddyluniwyd at y diben hwn.

Trin Gwybodaeth

10. Dylid bod yn agored ac yn onest wrth rannu gwybodaeth a gwneud penderfyniadau yng Nghyngor Caerdydd a'i ysgolion. Fodd bynnag, gall peth gwybodaeth fod yn gyfrinachol neu'n eithriadol yn unol â'r Rheolau Gweithdrefnol Mynediad at Wybodaeth ac felly nid yw'n briodol ar gyfer cynulleidfa ehangach. Pan fo cyfrinachedd yn angenrheidiol er mwyn amddiffyn preifatrwydd neu hawliau eraill unigolion neu gyrff, ni ddylid rhannu gwybodaeth gydag unrhyw un heblaw am Gynghorydd, cyflogai Cyngor Caerdydd/ysgol neu unrhyw berson sy'n gymwys i'w derbyn, neu sydd angen bod â mynediad ati wrth eu gwaith. Ni ellir cymryd bod unrhyw beth yn y Cod hwn yn gwrthwneud rhwymedigaethau statudol neu gyfraith gyffredin presennol i gadw gwybodaeth benodol yn gyfrinachol, neu i ddatgelu gwybodaeth yn unol â deddfwriaeth Rhyddid Gwybodaeth. Pan fo cyflogeion yn ansicr am

ymrwymiadau i ddatgelu neu gadw gwybodaeth mae'n rhaid iddynt geisio cyngor priodol gan swyddogion Cyfreithiol neu Reoli Gwybodaeth.

Penodi Staff

11. Mae'n rhaid i gyflogeion Cyngor Caerdydd sydd ynghlwm wrth benodi a recriwtio staff sicrhau bod y penodiadau'n digwydd ar sail teilyngdod. Er mwyn osgoi unrhyw gyhuddiad o ragfarn posibl, ni ddylai unrhyw gyflogeion fod ynghlwm wrth unrhyw benodiad, neu unrhyw benderfyniadau eraill mewn perthynas â disgyblu, dyrchafiad neu dâl ac amodau unrhyw gyflogai arall, neu gyflogai arfaethedig, y maent yn perthyn iddynt neu unrhyw un y mae ganddynt berthynas agos â hwy y tu allan i'r gwaith.

Archwiliadau gan Swyddogion Monitro

12. Os yw swyddog monitro yn ymgymryd ag archwiliad yn unol â rheoliadau a wneir o dan adran 73(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000, mae'n rhaid i gyflogai gydymffurfio ag unrhyw ofyniad a wneir gan y swyddog monitro hwnnw mewn perthynas ag archwiliad o'r fath.